

Cyngor Sir Ynys Môn

Adroddiad i:	PWYLLGOR GWAITH
Dyddiad:	27 MEDI 2022
Pwnc:	MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW, CHWARTER 1 2022/23
Aelod(au) Portffolio:	Y CYNGHORYDD ROBIN WYN WILLIAMS – DEILYDD PORTFFOLIO (ADNODDAU)
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	MARC JONES – CYFARWYDDWR SWYDDOGAETH (ADNODDAU)
Awdur yr Adroddiad: Ffôn: E-bost:	BETHAN HUGHES OWEN – RHEOLWR GWASANAETHAU CYFRIFEG 01248 752663 - BETHANOWEN2@YNYSMON.LLYW.CYMRU
Aelodau Lleol:	Amherthnasol

A –Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

1. Ar 10 Mawrth 2022, gosododd y Cyngor gyllideb net ar gyfer 2022/23 gyda gwariant net y gwasanaethau o £158.365m, i gael ei gyllido o incwm y Dreth Gyngor, Trethi Annomestig a grantiau cyffredinol. Mae hyn yn cynnwys cyfanswm o £3.109m ar gyfer eitemau cyffredinol ac eitemau na chynlluniwyd ar eu cyfer. Gosodwyd cyllideb o £1.950m ar gyfer Premiwm y Dreth Gyngor, sef cynnydd o £0.436m. Gosodwyd cyllideb gytbwys gyda'r cynnydd o 2% y cytunwyd arno yn y Dreth Gyngor.
2. Fel y llynedd, nid yw'r gyllideb ar gyfer 2022/23 yn cynnwys unrhyw ofnyion i wasanaethau wneud arbedion. Roedd y cynnydd o 9.2% yn y cyllid gan Lywodraeth Cymru'n gynnydd i'w groesawu ond roedd rhaid i'r Cyngor ymrwymo i gynyddu cyllidebau mewn nifer o feysydd, yn cynnwys gofal cymdeithasol a digartrefedd. Yn ogystal, mae cymorth gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gwariant yn gysylltiedig â Covid wedi dod i ben ac mae unrhyw gostau o'r fath yn cael eu cyllido o gyllidebau craidd y Cyngor.

Mae'r adroddiad hwn yn nodi perfformiad ariannol gwasanaethau'r Cyngor ar ddiwedd chwarter 1, 30 Mehefin 2022. Mae'r sefyllfa a ragwelir ar gyfer y flwyddyn gyfan yn cael ei chrynhof hefyd. Dylid nodi ei bod yn anodd rhagweld y sefyllfa derfynol ar ddiwedd y flwyddyn ar ddiwedd chwarter 1, a gall y sefyllfa newid yn sylweddol wrth i weddill y flwyddyn ariannol fynd rhagddi. Mae hyd yn oed yn anoddach darogan y sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ariannol am 2022/23, oherwydd bod chwyddiant yn codi, y ffaith na chytunwyd eto ar ddyfarniadau cyflog staff ar gyfer 2022/23, y posibilrwydd o gostau cysylltiedig â Covid wrth i ni symud i fisoedd y gaeaf, ynghyd â'r effaith a gaiff yr argyfwng costau byw ar y galw am wasanaethau'r Cyngor. Nid yw'r sefyllfa a ragwelir ar ddiwedd y flwyddyn ariannol yn ystyried y dyfarniadau cyflog arfaethedig ar gyfer athrawon (o fis Medi 2022) a staff arall (wedi'i ôl-ddyddio i Ebrill 2022). Pan fydd y costau hyn yn hysbys, byddant yn cael eu cynnwys yn yr amcangyfrifon yn y dyfodol. Crëwyd cronfa wrth gefn glustnodedig o £2.2m er mwyn darparu cyllid ychwanegol i gwrdd â'r pwysau chwyddiant yma ond efallai na fydd yn ddigon i gyllido'r holl gostau ychwanegol y bydd rhaid i'r Cyngor eu talu yn ystod y misoedd nesaf.

3. Yn ogystal, nid yw'r ffigyrau hyn yn ystyried pwysau'r gaeaf. Yn hanesyddol, mae pwysau'r gaeaf i'w weld yn y gwasanaethau Priffyrdd ac Oedolion a gall fod yn anodd mesur y costau ychwanegol y gellir mynd iddynt mor fuan â hyn yn y flwyddyn ariannol. Bydd y rhagolygon a'r costau llawn yn cael eu nodi yn yr adroddiadau monitro ar gyfer chwarter 3 a chwarter 4, yn y drefn honno.
4. Y sefyllfa ariannol gyffredinol a ragamcenerir ar gyfer 2022/23, gan gynnwys Cyllid Corfforaethol a chronfa'r Dreth Gyngor, yw tanwariant o £0.544m. Mae hyn yn cyfateb i 0.34% o gyllideb net y Cyngor ar gyfer 2022/23.
5. Argymhellir y dylid:-
 - (i) Nodi'r sefyllfa a amlinellir yn Atodiadau A a B mewn perthynas â pherfformiad ariannol yr Awdurdod hyd yma a'r alldro disgwylidig ar gyfer 2022/23;
 - (ii) Nodi'r crynodeb o'r cyllidebau wrth gefn ar gyfer 2022/23, fel y manylir arnynt yn Atodiad C;
 - (iii) Nodi'r modd y caiff costau asiantaethau ac ymgynghorwyr eu monitro yn 2022/23 yn Atodiadau CH a D.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?		
Amherthnasol		
C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?		
Mae'r mater hwn wedi'i ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith.		
Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?		
Ydi		
D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?		
Ydi		
Dd – Asesu'r effaith posib (os yw'n berthnasol)		
1	Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys	Mae hwn yn adroddiad ar gyfer monitro yn unig ac mae'n cael ei ddefnyddio gydag adroddiadau eraill i osod y strategaeth ariannol ar gyfer y tymor canol a'r gyllideb flynyddol. Wrth osod y gyllideb flynyddol, bydd anghenion tymor hir yr Ynys yn cael eu hasesu.
2	A yw hwn yn benderfyniad y rhagwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod yn y dyfodol. Os felly, sut?-	Amherthnasol
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn, os felly, rhowch wybod gyda phwy:	Amherthnasol
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae eu rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rhai hynny y mae'r penderfyniad hwn yn cael effaith uniongyrchol arnynt. Esboniwch sut:-	Ymgynghorwyd â dinasyddion Ynys Môn fel rhan o broses gosod cyllideb 2022/23 ac ymgynghorir â nhw ynghylch cyllidebau yn y dyfodol.
5	Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Amherthnasol
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad ei gael ar y rhai hynny sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Amherthnasol
7	Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Amherthnasol
E – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	Mae'r Uwch Dim Arweinyddiaeth wedi ystyried yr adroddiad yn ei gyfarfod ar 5 Medi 2022 ac ymgorfforwyd y sylwadau a wnaed yn yr adroddiad.
2	Cyllid / Adran 151 (gorfodol)	Amherthnasol – adroddiad y Swyddog Adran 151 yw hwn.
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	Mae'r Swyddog Monitro'n aelod o'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth.
4	Adnoddau Dynol (AD)	Amherthnasol
5	Eiddo	Amherthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu	Amherthnasol
7	Caffael	Amherthnasol
8	Sgriwtini	Adolygwyd y sefyllfa ariannol ar ddiwedd chwarter 1 gan y Panel Sgriwtini yn ei gyfarfod ar 8 Medi 2022.
9	Aelodau Lleol	Amherthnasol

F - Atodiadau:

- Atodiad A - Adroddiad Alldro Refeniw Dros Dro ar gyfer 2022/23
- Atodiad B - Tabl o'r Alldro Dros Dro ar gyfer 2022/23
- Atodiad C - Crynodeb o'r Cyllidebau Wrth Gefn ar gyfer 2022/23
- Atodiad CH - Gwybodaeth ynghylch monitro Staff Asiantaeth 2022/23
- Atodiad D - Gwybodaeth ynghylch monitro Ymgynghorwyr 2022/23

Ff – Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

Cyllideb Refeniw 2022/23 (fel y cafodd ei hargymell gan y Pwyllgor hwn ar 1 Mawrth 2022 a'i mabwysiadu gan y Cyngor Sir ar 10 Mawrth 2022).

MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW – CHWARTER 1

1. Balans Cyffredinol

Roedd gan Gronfa'r Cyngor gronfeydd wrth gefn clustnodedig o £23.181m a chronfeydd wrth gefn yr ysgolion gwerth £7.827m ar ddechrau'r flwyddyn ariannol. Arweiniodd yr alldro drafft ar gyfer 2021/22 at falans cyffredinol o £12.050m ar ddechrau'r flwyddyn ariannol bresennol. Roedd hyn yn well na balans agoriadol y flwyddyn flaenorol, 2020/21, pan roedd y balans cyffredinol yn £11.437m. Cyfrannodd y tanwariant drafft o £4.798m at hyn a'r symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn, megis dychwelyd cronfeydd wrth gefn clustnodedig nid oedd eu hangen mwyach. Fodd bynnag, gallai hyn newid o ganlyniad i unrhyw addasiadau yn dilyn yr archwiliad.

Mae sefyllfa'r balansau cyffredinol ar ddiwedd y chwarter fel a ganlyn:-

Cyfarfod o'r Pwyllgor Gwaith	Swm £m	Pwrpas
Balans agoriadol drafft	(12.050)	Cronfa wrth gefn gyffredinol archwiliedig ddrafft ar 31 Mawrth 2022
Cyllid ychwanegol ar gyfer cynnal a chadw Priffyrdd	0.500	Yn unol â phenderfyniad y Pwyllgor Gwaith ar 3 Mawrth 2022
Trosglwyddo cyllid i Gronfeydd Wrth Gefn Gwasanaethau penodol	0.261	Yn unol â'r Polisi Cronfeydd Wrth Gefn Gwasanaethau a gymeradwywyd yn 2019/20
Balans Cyffredinol Diwygiedig Cronfa'r Cyngor	(11.289)	Fel y nodir uchod, gall hyn newid yn dilyn unrhyw addasiadau ar ôl archwilio'r cyfrifon.

Yr alldro presennol a ragwelir ar gyfer 2022/23 yw tanwariant amcangyfrifedig o £0.544m. Os yw'r rhagolwg hwn yn gywir, byddai balans Cronfa Gyffredinol y Cyngor yn cynyddu i £11.833m erbyn diwedd y flwyddyn, o gymharu â'r isafswm o £7.9m, sef 5% o gyllideb referniw net 2022/23.

Gosodwyd cyllideb 2022/23 cyn y cynnydd sylweddol yn lefel chwyddiant cyffredinol a'r pwysau wedyn am gynnydd uwch mewn cyflogau na'r hyn y caniatwyd ar ei gyfer yn y gyllideb. Crëwyd cronfa wrth gefn glustnodedig gwerth £2.25m i ddarparu cyllid ychwanegol i gwrdd â chynnydd mewn costau, ond efallai na fydd y gronfa wrth gefn hon yn ddigonol yn awr i gwrdd â phwysau cynnyddol mewn costau, a chyflogau yn arbennig.

Roedd y gyllideb wreiddiol yn caniatáu tua £2.3m i gwrdd â dyfarniadau cyflog ar gyfer athrawon a staff nad ydynt yn athrawon. Mae'r cynnig presennol ar gyfer staff nad ydynt yn athrawon, sef £1,925 i bob gweithiwr, yn golygu cynnydd cyfartalog o 7.5% mewn cyflogau a bydd hyn yn arwain at gynnydd o £3.6m yn y gyllideb cyflogau. Bydd y cynnig i athrawon, sef 5% o fis Medi 2022, yn arwain at gynnydd o thua £650k yn y bil cyflogau. Felly, bydd angen swm ychwanegol o £2m i gyllido'r dyfarniadau cyflog os mai'r cynnig presennol fydd y cynnig terfynol. Bydd hyn yn defnyddio'r cyfan o'r gronfa wrth gefn glustnodedig, ac ni fydd unrhyw gyllid ychwanegol ar gael i gwrdd â'r cynnydd disgwylidig mewn costau eraill, sef costau ynni a thanwydd yn benodol.

Os nad yw'r gronfa wrth gefn yn ddigonol mae'n debygol y bydd y Cyngor yn gorwario ar ei gyllideb referniw yn 2022/23, a bydd rhaid cyllido unrhyw orwariant o gronfeydd wrth gefn cyffredinol y Cyngor.

2. Perfformiad Ariannol fesul Gwasanaeth

2.1 Mae manylion y perfformiad ariannol fesul gwasanaeth am y cyfnod a'r alldro a ragwelir ar eu cyfer wedi'u nodi yn Atodiad B. Rhagwelir gorwariant o £0.750m ar wasanaethau ar 31 Mawrth 2023. Amcangyfrifir tanwariant o £0.307m ar Gyllid Corfforaethol. Yn ogystal, rhagwelir y bydd incwm y Dreth Gyngor safonol £0.573m yn uwch na'r disgwyl a bydd incwm premiwm y Dreth Gyngor £0.414m yn uwch na'r disgwyl hefyd. Ar hyn o bryd, rhagwelir tanwariant o £0.544m yn y gyllideb referniw ar gyfer 2022/23, sydd yn cyfateb i 0.03% o gyllideb referniw net y Cyngor.

2.2 Mae Tabl 1 isod yn crynhoi'r amrywiadau sylweddol (tua £100k neu fwy):-

Tabl 1

	(Tan) / Gorwariant £'000	%
Dysgu	68	+ 1.02
Oedolion	753	+ 2.52
Gwasanaethau Plant	755	+6.411
Gwastraff	(795)	(8.77)
Trawsnewid	(297)	(4.71)
Adnoddau	(144)	(4.20)
Costau Corfforaethol a Democraidaidd	215	+7.10
Cyllid Corfforaethol	(307)	(1.29)
Costau nad oes cyllideb ar eu cyfer ac nad oes modd eu rheoli – yswiriant, costau cyfalaf pensiwn a dyledion drwg	200	No Budget
Cyllido	(987)	(0.66)
Arall (cyfanswm yr amrywiadau gwerth llai na £100k)	(5)	0.00
Cyfanswm yr Amrywiadau – gor / (tan)wariant	(544)	(0.15)

3. Esboniad o'r Amrywiadau Sylweddol

3.1 Dysgu Gydol Oes

3.1.1 Cyllidebau Datganoledig Ysgolion

Ar ôl i'r Cyngor osod y gyllideb ar gyfer ysgolion, mae cyfrifoldeb am y gyllideb yn cael ei ddatganoli i'r ysgolion ac mae unrhyw dan neu orwariant blynyddol yn cael ei ddal yng nghronfeydd wrth gefn ysgolion unigol. Ar hyn o bryd, mae balansau cronfeydd wrth gefn ysgolion yn £7.827m, o gymharu â £3.974k ar 31 Mawrth 2021. Fodd bynnag, derbyniodd ysgolion grantiau gan Lywodraeth Cymru ym mis Mawrth ar gyfer gwariant a oedd wedi digwydd yn barod, gan olygu na chafodd eu cyllidebau craidd eu gwario. Yn ystod y flwyddyn ariannol hon, bydd ysgolion yn adfer yn dilyn effaith y pandemig a rhagwelir y bydd balansau ysgolion yn disgyn yn sylweddol erbyn diwedd blwyddyn ariannol 2022/23 wrth i adnoddau ychwanegol gael eu cyfeirio i gynorthwyo disgyblion i ddal i fyny yn dilyn cyfnodau pan fu ysgolion ar gau.

Addysg Ganolog

3.1.2 Roedd gorwariant o £25k (4.64%) yn y gwasanaeth ar ddiwedd chwarter 1. Y rhagolwg ar gyfer diwedd y flwyddyn yw gorwariant o £81k (1.51%). Mae nifer o'r cyllidebau hyn yn cael eu harwain gan y galw.

3.1.3 Mae nifer o feysydd yn gor a thanwario ar draws y Gwasanaeth. Rhestrir y rhai mwyaf isod:-

- Cludiant Ysgol (Tacsis a Bysiau) – rhagwelir gorwariant o £118k. Mae hyn yn cael ei arwain gan y galw ac mae gorwariant yn parhau oherwydd y galw cynyddol parhaus am dacsis. Dyrannwyd cyllideb ychwanegol ar gyfer y flwyddyn ariannol hon, ond mae'r gorwariant yn parhau. Yn ogystal, rhoddwyd cymorth ychwanegol i gwmnïau Tacsis a Bysiau oherwydd y cynnydd mewn costau tanwydd, ac mae hyn wedi cyfrannu at y gorwariant hefyd. Mae angen nodi y bydd yr holl gontractau bysiau ysgol yn cael eu hail-dendro ym mis Hydref, a bydd yr holl gontractau tacsis ysgol yn cael eu hail-dendro ym mis Ionawr 2023, felly, gallai'r gorwariant hwn newid yn sylweddol erbyn diwedd y flwyddyn.
- Roedd llai o alw am y gyllideb lleoliadau allsirol yn 2021/22, felly, mae'r gyllideb ar gyfer 2022/23 yn llai na chyllideb 2021/22. Rhagwelir tanwariant o £93k ar leoliadau allsirol. Gallai nifer y plant sydd angen lleoliadau allsirol gynyddu wrth i'r flwyddyn ariannol fynd rhagddi, gan effeithio ar y tanwariant a ragwelir, ond mae cronfa wrth gefn glustnodedig o £500k ar gael i gwrdd ag unrhyw gostau ychwanegol o ganlyniad i gynydd yn y galw.

- Rhagwelid y bydd y targed incwm ar gyfer Clwb Gofal Plant yn tangyflawni o £68k. Unwaith eto, mae'r gyllideb hon yn cael ei harwain gan y galw ac nid yw niferoedd sy'n mynychu'r clybiau wedi dychwelyd i'r lefelau a welwyd cyn y pandemig.
- Rhagwelir tanwariant o £103k yn y gyllideb Addysg Ganolog ac mae hyn, yn rhannol, oherwydd swydd a fu'n wag ers mis Ebrill 2022. Mae'r swydd wedi'i llenwi yn awr yn dilyn ymarfer recriwtio llwyddiannus. Ceir nifer o fân danwariannau eraill hefyd o dan nifer o benawdau yn y gyllideb.

3.1.4 Diwylliant

- 3.1.4.1** Roedd gorwariant o £42k (9.24%) yn y gwasanaeth hwn yn ystod y cyfnod, a'r alldro a ragwelir ar gyfer y flwyddyn yw tanwariant o £13k (1.02%). Yr unig faes sy'n creu ychydig o bryder yw gorwariant o £24k a ragwelir ar gyfer Oriol Ynys Môn. Rhagwelir y bydd ail-dendro contract Caffi'r Oriol yn llwyddiannus yn denu mwy o ymwelwyr i'r Oriol ac yn cynyddu incwm yn ystod ail hanner y flwyddyn ariannol, a gallai hyn leihau'r gorwariant.

3.2 Gofal Cymdeithasol Oedolion

- 3.2.1** Roedd gorwariant o £473k (7.82%) yn y gwasanaeth hwn ar gyfer y cyfnod, a rhagwelir gorwariant o £753k (2.52%) ar ddiwedd y flwyddyn.

- 3.2.2** Roedd yr elfennau yn yr amrywiad yn yr alldro fel a ganlyn:-

- Gwasanaethau ar gyfer yr Henoed: Rhagwelir tanwariant o £106k. Fodd bynnag, dylid nodi fod hyn ar ôl dyrannu £332k o grant y Gweithlu Gofal Cymdeithasol a £450k o'r gronfa wrth gefn Pwysau Gofal Cymdeithasol. Canlyniad uniongyrchol swyddi gwag a throsglwyddo staff i gael eu cyllido o'r Gronfa Integredig Ranbarthol yw'r prif reswm am y rhagolwg. Disgwylir gorwariant o £40k ar staff asiantaeth ar ddiwedd y flwyddyn. Mae nifer o feysydd eraill yn gor a thanwario yn y Gwasanaeth ac yn cydbwysu'i gilydd.
- Anableddau Corfforol (AC): Mae'r ddarpariaeth yn rhagweld gorwariant o £288k ar gyfer y flwyddyn, ar ôl dyrannu £332k o grant y Gweithlu Gofal Cymdeithasol. Y gorwariant mwyaf a ragwelir yw Cymorth Cartref £121k, sydd o ganlyniad i gynnydd yn y nifer o gleientiaid, er bod y defnydd cynyddol o daliadau uniongyrchol wedi lleihau'r gost gyfartalog fesul cleient. Mae Gofal Preswyl yn rhagweld gorwariant o £88k ar gyfer y flwyddyn, ac mae'r gwasanaeth hwn yn ymwneud â 10 lleoliad preswyl cost uchel / niferoedd isel. Mae nifer y cleientiaid wedi bod yn gymharol gyson yn ystod y blynyddoedd diwethaf, a gellir dadlau nad oes digon o gyllid wedi'i ddyrannu i'r maes hwn ers nifer o flynyddoedd gan i ni adrodd am orwariant o dan y pennawd hwn yn ystod y 5 mlynedd diwethaf.
- Anableddau Dysgu (AD): Mae gorwariant o £321k ar gyfer y cyfnod a rhagwelir gorwariant o £712k erbyn diwedd y flwyddyn, a hynny ar ôl dyrannu swm o £332k o grant y Gweithlu Gofal Cymdeithasol a £585k o'r gronfa wrth gefn Pwysau Gofal Cymdeithasol. Rhagwelir gorwariant o £19k ar Ofal Cartref, ac mae'r Gwasanaeth yn ceisio cynyddu nifer y cleientiaid sy'n trefnu eu gofal trwy'r mecanwaith cyllido taliadau uniongyrchol, yn hytrach na bod y Cyngor yn comisiynu'r gofal yn uniongyrchol. Rhagwelir gorwariant o £345k yn y gyllideb Cymorth Cartref o ganlyniad i'r cynnydd yn nifer y cleientiaid lle mae costau gofal fesul cleient yn uchel. Rhagwelir gorwariant o £449k ar lety â chymorth a llety arall, hyd yn oed ar ôl dyrannu £332k o grant y Gweithlu Gofal Cymdeithasol a £210k o'r gronfa wrth gefn Pwysau Gofal Cymdeithasol. Bwriadwyd gosod tendr ar gyfer darparu'r gwasanaeth hwn yn 2020/21, gyda'r nod o greu arbedion sylweddol, ond gohiriwyd y broses dendro oherwydd y pandemig Covid.
- Iechyd Meddwl (IM): Roedd gorwariant o £3k yn y gwasanaeth hwn ar gyfer y cyfnod. Fodd bynnag, ar hyn o bryd, rhagwelir gorwariant o £20k ar ddiwedd y flwyddyn – disgwylir gorwariant o £61k ar Ofal Preswyl, ar ôl derbyn grant y Gweithlu Gofal Cymdeithasol. Mae'r gwasanaeth hwn yn cael ei arwain gan y galw ac, unwaith eto, mae'n ymwneud â lleoliadau cost uchel / niferoedd isel yn bennaf. Rhagwelir y bydd gorwariant o £59k ar Fyw â Chymorth ar ddiwedd y flwyddyn, yn ymwneud yn bennaf â chostau lleoliadau ar gyfer oedolion.

- Uned Ddarparu a Rheoli a Chefnogaeth: Mae'r maes hwn yn rhagweld tanwariant o £257k ar ddiwedd y flwyddyn. I raddau helaeth, mae'r tanwariant a ragwelir yn y maes hwn o ganlyniad i swyddi gwag amrywiol.

3.3 Gwasanaethau Plant

3.3.1 Mae gorwariant o £62k (1.73%) yn y gwasanaeth ar gyfer y cyfnod, ond rhagwelir gorwariant o £1,072k (9.10%) ar ddiwedd y flwyddyn.

3.3.2 Mae gorwariant o £267k yn y gyllideb Plant sy'n Derbyn Gofal hyd at gyfnod 3, ond, ar hyn o bryd, rhagwelir gorwariant o £755k ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r swm o £755k yn cynnwys £948k ar leoliadau allsirol. Er bod 3 lleoliad allsirol wedi dod i ben yn ddiweddar, mae'r Gwasanaeth wedi gorfod chwilio am 5 lleoliad newydd, gyda 4 ohonynt yn dechrau ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2021/22, a rhagwelir y bydd y lleoliadau hyn yn parhau trwy gydol 2022/23. Ar hyn o bryd mae gan y Gwasanaeth 11 Lleoliad allsirol gyda chost wythnosol gyfartalog o £5.97k (£310k y flwyddyn) ar ôl tynnu incwm trydydd parti gan lechyd ac Addysg. Mae hyn yn cymharu â 10 lleoliad cyfystyr ag amser llawn yn 2021/22, gyda chost wythnosol gyfartalog o £4.78k (£249k y flwyddyn). Trosglwyddwyd £350k o'r cronfeydd wrth gefn a grêwyd i gynorthwyo gyda'r pwysau cynyddol a wynebir gan yr adran.

Mae'n anos caffael lleoliadau preswyl newydd ac, o ganlyniad, mae costau lleoliadau wedi cynyddu'n sylweddol yn ystod y misoedd diwethaf. Rhaid nodi hefyd ein bod wedi derbyn (£513k) mewn grantiau unwaith ac am byth yn 2021/22 a derbyniom (£360k) o gyfraniadau gan addysg hefyd yn 2021/22, o gymharu â rhagolwg o (£210k) yn ystod y flwyddyn ariannol bresennol. Disgwylir y bydd dau leoliad drud yn cael eu trosglwyddo i'r Cartref Clyd newydd rhywbryd yn ystod y flwyddyn ariannol hon, ond mae'r amseru'n dibynnu ar gynnydd gwaith cyfalaf ar yr eiddo sydd newydd ei brynu a'n gallu i recriwtio staff yn amserol. Ar hyn o bryd disgwylir y bydd y lleoliadau yn parhau mewn llety allsirol tan ddiwedd y flwyddyn ariannol bresennol, ond bydd y sefyllfa'n cael ei monitro'n ofalus yn ystod y misoedd nesaf a bydd y rhagolygon ariannol yn cael eu diweddarau yn unol â hynny. Mae hwn yn wasanaeth sy'n cael ei arwain gan y galw sy'n gallu bod yn hynod o ansefydlog. Disgwylir tanwariant o £53k ar leoliadau nad ydynt yn rhai safonol, gorwariant o £174k ar leoliadau Gofal Maeth, yn ogystal â gorwariant o £42k ar warcheidiaeth arbennig. Rhagwelir hefyd y bydd gorwariant o £48k ar Gartrefi Clyd ar ddiwedd y flwyddyn, ac mae hyn yn seiliedig ar 3 lleoliad.

Rhagwelir y bydd tanwariant o £119k ar Gymorth Integredig i Deuluoedd, yn bennaf oherwydd swyddi gwag. Mae'r gwasanaethau leuenctid yn rhagweld tanwariant o £72k hefyd ac, unwaith eto, mae hynny'n gysylltiedig â staffio.

3.4 Tai (Cronfa'r Cyngor)

3.4.1 Roedd gorwariant o £36k (6.40%) yn y gwasanaeth hwn ar ddiwedd chwarter 1 a rhagwelir y bydd gorwariant o £85k (4.44%) ar alldro. Digartrefedd ac atal digartrefedd sy'n achosi'r pryder mwyaf, gyda galw digynsail am y gwasanaethau. Gan fod y gyllideb hon yn cael ei harwain gan y galw, mae'n anodd darparu rhagolwg cywir o'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Mae rhai meysydd yn tanwario yn yr adran, yn y cyllidebau staffio, gan gydbwysu meysydd eraill sy'n gorwario ac, o'r herwydd mae'r gorwariant a ragwelir yn gostwng i £85k.

3.5 Rheoleiddio a Datblygu Economaidd

3.5.1 Economaidd a Chymuned (yn cynnwys Cyrchfan a Hamdden)

3.5.1.1 Yn gyffredinol, roedd gorwariant o £626k (95.65%) yn y gwasanaeth yn ystod y cyfnod, ond mae'r mwyafrif o ganlyniad i grant incwm sydd wedi cronni ond sydd heb gael ei dderbyn eto. Mae addasu am yr eitemau yma yn lleihau'r gorwariant yn erbyn yr incwm a broffiliwyd i lawr i £102k o hyn mae £97k yn perthyn i'r Gwasanaethau Hamdden. Mae disgwyl i'r incwm wella dros fisoedd yr haf, a disgwylir i incwm y Gwasanaethau Cyrchu ragori'r targed. O ganlyniad rhagwelir gorwariant o £27k gan y gwasanaeth (1.22%) ar ddiwedd y flwyddyn.

- 3.5.1.2** Disgwyllir gorwariant o £17k yn elfen Datblygu Economaidd y gwasanaeth ar ddiwedd y flwyddyn. Mae hyn, yn rhannol, oherwydd y targed incwm ar gyfer staffio prosiectau megis Wylfa Newydd a'r Grid Cenedlaethol. Heb y ffynonellau cyllido hyn, ni fydd y disgwyliad incwm yn y gyllideb yn cael ei gyflawni. Y disgwyliad yw £72k. Mae ailstrwythuro uwch reolwyr a swyddi gweigion eraill wedi arwain at danwariant o £86k. Yr elfennau eraill yn yr adain sy'n achosi pwysau yw cyllidebau cyfleusterau'r canolfannau, dylunio graffeg a thanysgrifiadau sydd, gyda'i gilydd, yn debygol o gynhyrchu gorwariant o £21k.
- 3.5.1.3** Rhagwelir tanwariant o £40k yn yr adain Cyrchfan ar ddiwedd y flwyddyn. Disgwyllir i niferoedd ymwelwyr fod yn is nag yn 2021 a bydd hyn yn gostwng yr incwm, ond nid i lefel sy'n creu unrhyw bryderon ariannol sylweddol.
- 3.5.1.4** Ar hyn o bryd, mae'r adain Hamdden yn rhagweld gorwariant o £50k ar ddiwedd y flwyddyn. Mae incwm o daliadau debyd uniongyrchol wedi dychwelyd i'r lefelau a welwyd cyn y pandemig ond, yn gyffredinol, ni ddisgwyllir i'r incwm gyrraedd y targed yn y gyllideb.

3.5.2 Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd

- 3.5.2.1** Mae tanwariant o £78k (15.97%) yn y gwasanaeth ar gyfer y cyfnod a rhagwelir tanwariant o £77k (3.20%) ar ddiwedd alldro.
- 3.5.2.2** Nid oes unrhyw feysydd yn achosi pryder sylweddol yn y gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd, ac, oherwydd amrywiadau yn y cyllidebau staffio ac incwm, rhagwelir tanwariant o £55k.
- 3.5.2.3** Disgwyllir i'r Gwasanaeth Cynllunio fod o fewn ei gyllideb ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, ac nid oes unrhyw feysydd yn creu pryder ariannol. Er hyn, dylid nodi ei bod yn ofynnol i gyllido'r Uned Polisi Cynllunio, pan mae'n trosglwyddo yn ôl yn llawn o dan reolaeth y Cyngor a bod cyllideb gwarged annigonol i alluogi'r costau ychwanegol gael eu cyllido gan y Gwasanaeth.

3.6 Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo

3.6.1 Priffyrdd

- 3.6.1.1** Roedd gorwariant o £115k (7.55%) yn y gwasanaeth ar gyfer y cyfnod. Y sefyllfa a ragwelir ar ddiwedd y flwyddyn yw tanwariant o £54k (0.79%). Rhagwelir y bydd y rhan fwyaf o adeiniau'n yr adran Briffyrdd yn tanwario ar ddiwedd y flwyddyn. Y meysydd mwyaf nodedig yw Gwaith Stryd £100k, a fydd yn codi oherwydd incwm uwch na'r disgwyl. Disgwyllir tanwariant o £50k ar Gludiant Cyhoeddus oherwydd swyddi gwag. Mae Cludiant Cymunedol Môn hefyd yn rhagweld tua £50k o danwariant oherwydd lefelau staffio is. Fodd bynnag, disgwyllir gorwariant o £105k yn y gyllideb gwaith erbyn diwedd y flwyddyn, ac mae hyn yn rhannol yn ganlyniad uniongyrchol i'r economi lle mae prisiau'n cynyddu ac mae cyflenwyr yn trosglwyddo'r prisiau hynny i'r Awdurdod. Nid yw'r rhagolwg hwn yn cynnwys costau cynnal a chadw'r gaeaf gan ei bod yn rhy gynnar yn y flwyddyn i ddarogan yr alldro ar y costau hyn. Gallai unrhyw gostau sylweddol yn ystod y gaeaf waethygu'r alldro a ragwelir y chwarter hwn er bod cronfa wrth gefn glustnodedig ar gael i liniaru'r risg os bydd costau'n codi'n sylweddol yn ystod y gaeaf. Mae'r gyllideb fflyd o dan bwysau oherwydd bod llai o ddefnydd yn cael ei wneud o gerbydau a'r cynnydd mewn prisiau tanwydd ac mae hynny wedi arwain at ragolwg o £100k o orwariant ar ddiwedd y flwyddyn.

3.6.2 Gwastraff

- 3.6.2.1** Roedd tanwariant o £318k (20.63%) yn y gwasanaeth Gwastraff ar gyfer y cyfnod, a rhagwelir y bydd tanwariant o £795k (8.77%) yn y gwasanaeth ar alldro.
- 3.6.2.2** Mae'r rhagolwg ar gyfer diwedd y flwyddyn yn cynnwys gor a thanwariant sy'n cydbwysu ei gilydd mewn gwahanol rannau o'r gwasanaeth. Mae'r amrywiadau mwyaf nodedig yn cynnwys tanwariant o £290k ar Gasglu Gwastraff, gan fod incwm gwastraff gwyrdd a phrynu biniau du a chasglu gwastraff swmpus yn uwch na'r disgwyl. Disgwyllir hefyd y bydd tanwariant o £400k yn y gwasanaeth Ailgyrchu ar ddiwedd y flwyddyn, a'r rheswm am hyn yw bod incwm yn uwch na'r targed ac mae pris y dunnell am wastraff ailgyrchu yn parhau i fod yn uchel.

3.6.3 Eiddo

- 3.6.3.1** Sefyllfa'r gwasanaeth ar gyfer y cyfnod yw tanwariant o £192k (38.48%), a'r rhagolwg ar gyfer diwedd y flwyddyn yw gorwariant o £48k (3.18%).
- 3.6.3.2** Mae'r sefyllfa ar gyfer nifer o benawdau yn y gyllideb yn amrywio, gyda rhai yn dangos gorwariant, tra bod eraill yn tanwario. Serch hynny, nid yw cyflogau wedi'u cyfalafu yn debygol o gyflawni'r targed yn 2022/23 gan fod staff yn gweithio ar brosiect nad yw'n denu ffioedd yng Nghanolfan Addysg y Bont. Rhagwelir gorwariant o £48k ar gyfer y flwyddyn gyfan.

3.7 Trawsnewid

- 3.7.1** Roedd gorwariant o £183k yn y swyddogaeth Trawsnewid ar ddiwedd y cyfnod, ond rhagwelir tanwariant o £297k ar alldro.
 - 3.7.1.1** Roedd tanwariant o £41k (9.86%) yn y swyddogaeth AD ar gyfer y cyfnod, a rhagwelir tanwariant o £62k (4.13%) ar ddiwedd y flwyddyn. Daw'r tanwariant a ragwelir o'r cyllidebau hyfforddi canolog yn ogystal â swyddi gwag yn ystod y flwyddyn a thanwariant ar gyfeiriadau at y gwasanaeth iechyd galwedigaethol.
 - 3.7.1.2** Roedd gorwariant o £263k (14.54%) yn yr adain TGCh yn ystod y cyfnod, ond rhagwelir tanwariant o £176k ar alldro. Mae'r holl gyllidebau meddalwedd a chaledwedd ar draws y Cyngor, heblaw am ysgolion, wedi cael eu canoli ac maent yn cael eu rheoli gan yr adain TGCh erbyn hyn. Ar hyn o bryd, rhagwelir gorwariant o £196k ar y gyllideb meddalwedd canolog ar ddiwedd y flwyddyn. Rhagwelir tanwariant o £372k ar y cyllidebau staffio a thrwyddedau meddalwedd. Daw'r mwyafrif o'r tanwariant a ragwelir yn sgil nifer o swyddi gwag.
 - 3.7.1.3** Roedd tanwariant o £39k (17.13%) yn yr Adain Trawsnewid Corfforaethol ar gyfer y cyfnod, a disgwylir tanwariant o £59k (5.75%) ar ddiwedd y flwyddyn. Y rheswm am hyn yw arbedion mewn costau cyflogau yn Cyswllt Môn £32k, ynghyd â thanwariant o £23k ar gyfer Partneriaeth Ynys Môn a Gwynedd.

3.8 Adnoddau (heb gynnwys Budd-daliadau a Roddwyd)

- 3.8.1** Roedd tanwariant o £56k (6.09%) yn y swyddogaeth Adnoddau ar gyfer y cyfnod, a rhagwelir tanwariant o £144k (4.20%) ar alldro.
- 3.8.2** Mae materion staffio a'r angen i ddefnyddio staff asiantaeth i ddelio â'r gwaith sy'n aros i gael ei wneud yn y tîm Archwilio wedi gostwng y tanwariant a ragwelir i £16k. Rhagwelir tanwariant o £26k yn y gwasanaeth Refeniw a Budd-daliadau oherwydd swyddi gwag. Rhagwelir tanwariant bychan o £19k ar gyfer y tîm Cyfrifeg. Disgwylir tanwariant o £77k yn yr Adain Gaffael oherwydd cynlluniau pwrkasu, h.y. cyllidebau prynu canolog ac ad-daliadau ar gardiau caffael a llai o alw am rai mathau o wariant oherwydd bod mwy o staff yn gweithio gartref (papur, llungopiwyd, deunydd ysgrifennu, dodrefn).

3.9 Busnes y Cyngor

- 3.9.1** Roedd tanwariant o £22k (3.88%) yn y swyddogaeth ar gyfer y cyfnod, a rhagwelir tanwariant o £33k (1.68%) ar ddiwedd y flwyddyn.
- 3.9.2** Mae disgwyl gorwariant o £14k yn y Gwasanaeth Cyfreithiol ar ddiwedd y flwyddyn, yn bennaf oherwydd bod staff cyfreithiol asiantaeth yn cael eu cyflogi i gyflenwi ar gyfer swyddi gwag / absenoldebau staff ac nid oes cyllideb ar gyfer y swydd undeb llafur. Rhagwelir tanwariant o £47k yn y Gwasanaethau Democraidd ac, i raddau helaeth, y rheswm am hyn yw swyddi gwag yn y gwasanaeth.

3.10 Costau Corfforaethol a Democraidd

- 3.10.1** Roedd sefyllfa'r swyddogaeth yn gytbwys yn ystod y cyfnod, a rhagwelir gorwariant o £215k (7.10%) ar ddiwedd y flwyddyn.

3.10.2 Rhagwelir cyllideb gytbwys ar gyfer Cefnogaeth a Threuliau Aelodau.

3.10.3 Yn gyffredinol, rhagwelir gorwariant o £215k yn y cyllidebau corfforaethol. Disgwylir y bydd cyfraniadau Pensiwn i'r gronfa bensiwn £45k yn is na'r gyllideb, ac mae disgwyl gorwariant o £25k ar Gwnsela Staff, ar sail ffigyrau presennol. Mae'r gyllideb hon yn cael ei harwain gan y galw, felly, bydd y ffigwr yn amrywio yn ôl yr angen. Nodwyd yn ystod y flwyddyn y byddai'n bosib gwneud arbedion ar draws yr Awdurdod oherwydd gweithio Hybrid, gyda'r balans yn cael ei roi yn y gyllideb gorfforaethol ond, serch hynny, mae'r arbedion yn cael eu cynnwys yn y gyllideb gyfatebol yn yr adrannau. Bydd trosglwyddiadau'n cael eu gwneud yn ystod y flwyddyn ariannol.

3.11 Rheolaeth Gorfforaethol

3.11.1 Roedd tanwariant o £3k (1.40%) yn y swyddogaeth ar gyfer y cyfnod, a rhagwelir tanwariant o £1k (0.14%) ar alldro. Mae hyn yn gysylltiedig â thanwariant bychan ar gludiant a chyflenwadau swyddfa cyffredinol.

4. Cyllid Corfforaethol (gan gynnwys Budd-daliadau a Roddwyd)

4.1 Disgwylir tanwariant o £307k ar Gyllid Corfforaethol, gan gynnwys Budd-daliadau a Roddwyd, ar ddiwedd y flwyddyn.

4.2 Roedd cyllideb 2022/23 yn cynnwys rhai eitemau a gadwyd yn ganolog fel cyllidebau wrth gefn, ac roedd eu cyfanswm yn £3,110k. Bydd y rhan fwyaf o'r cyllidebau hyn yn cael eu trosglwyddo i gyllidebau gwasanaeth yn ystod y flwyddyn. Mae Atodiad C yn rhoi crynodeb o'r cyllidebau wrth gefn ac mae'n dangos fod £159k wedi'i drosglwyddo'n barod i gyllidebau a gymeradwywyd.

4.3 Mae'r gyllideb cyllido cyfalaf yn cynnwys tair elfen: y swm a gedwir wrth gefn ar gyfer ad-dalu benthyciadau yn y dyfodol (Darpafiaeth Refeniw Isaf - DRI), llog sy'n daladwy ar fenthyciadau cyfredol a llog a dderbynnir ar falansau arian parod yng nghyfrifon banc y Cyngor a buddsoddiadau eraill. Mae oedi mewn prosiectau cyfalaf, ac yn arbennig rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif, yn golygu bod angen i'r Cyngor fenthycia llai ac mae hyn, yn ei dro, wedi arwain at DRI a chostau llog is. O'r herwydd, rhagwelir tanwariant o £45k yn y gyllideb Cyllido Cyfalaf.

5. Casglu'r Dreth Gyngor

5.1 Mae cyllideb Cronfa'r Dreth Gyngor yn cael ei phenderfynu gan ddefnyddio amcangyfrif o'r ddyled y gellir ei chasglu ar gyfer y flwyddyn bresennol yn unig, yn seiliedig ar ffigwr sylfaen y dreth a bennwyd ym mis Tachwedd 2021. Nid yw'n cynnwys ôl-ddyledion blynyddoedd blaenorol a gasglwyd, addasiadau ar gyfer rhwymedigaethau sy'n codi o flynyddoedd blaenorol (eithriadau, disgowntiau person sengl, trosglwyddo eiddo i drethi busnes ac ati), newidiadau yn sylfaen y dreth ar gyfer y flwyddyn bresennol na'r ddarpafiaeth ar gyfer dyledion drwg ac amheus. Ni ellir amcangyfrif y newidiadau hyn ac, yn ddiethriad, maent yn arwain at wahaniaeth rhwng balans terfynol Cronfa Casglu'r Dreth Gyngor a'r gyllideb wreiddiol. Mae Covid-19 wedi cael effaith hefyd ar gasglu'r Dreth Gyngor ac mae'r ddarpafiaeth ar gyfer dyledion drwg wedi cael ei gynyddu i adlewyrchu'r effaith hwn. Yn y dyfodol, oherwydd y dirwasgiad sydd ar y gorwel a chynnydd mewn costau byw, bydd angen monitro'r cyllidebau hyn yn ofalus. Rhagwelir y bydd incwm craidd y Dreth Gyngor £573k yn uwch na'r gyllideb, ond gall hyn newid yn sylweddol yn ystod y flwyddyn.

5.2 Dyluniwyd premiwm y Dreth Gyngor i annog perchnogion eiddo gwag ac ail gartrefi i ddychwelyd yr eiddo i ddefnydd cyffredinol ac, o'r herwydd, mae risg y gall nifer yr eiddo sy'n talu'r premiwm ostwng yn sylweddol yn ystod y flwyddyn. Er mwyn lliniaru'r risg, mae sylfaen y dreth ar gyfer eiddo sydd â phremiwm arnynt yn cael ei osod ar 80% ac, os nad yw nifer yr eiddo sy'n talu'r premiwm yn gostwng yn sylweddol, yna bydd y gyllideb yn creu gwarged. Unwaith eto, mae trosglwyddo eiddo o'r gofrestr eiddo domestig i'r gofrestr trethi busnes wedi gostwng y premiwm sy'n daladwy ar ail gartrefi ond, er bod eiddo wedi cael eu trosglwyddo, arhosodd niferoedd cyffredinol ail gartrefi yn weddol gyson ac, o ganlyniad, rhagwelir gwarged o £414k ar gyllideb premiwm y Dreth Gyngor ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

6. Arbedion Cyllidebol 2022/23

6.1 Nid oedd angen unrhyw arbedion cyllidebol gan y gwasanaethau ar gyfer y flwyddyn ariannol 2022/23.

7. Costau Asiantaeth ac Ymgynghorwyr

- 7.1 Yn ystod y flwyddyn hyd yma, gwariwyd £208k ar staff Asiantaeth. Ar y cyfan, roeddent yn cael eu cyllido'n rhannol o gyllidebau staffio oherwydd eu bod yn gysylltiedig â swyddi gweigion, tra bod £123k yn gysylltiedig â staff cyflenwi ar gyfer swyddi gweigion. Gwariodd y Gwasanaeth Gwastraff £67k ar weithwyr safle yn y canolfannau ailgylchu. Mae'r manylion llawn i'w gweld yn Atodiad CH.
- 7.2 Gwariwyd cyfanswm o £98k ar Ymgynghorwyr yn ystod y cyfnod o fis Ebrill i fis Mehefin 2022, gyda £33k yn cael ei gyllido gan grantiau neu o ffynonellau allanol. Mae crynodeb o'r gwariant fesul gwasanaeth, gyda manylion ychwanegol am y gwariant, yn Atodiad D.

8. Arian Grant Covid-19 Llywodraeth Cymru hyd yma

- 8.1 Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu cymorth ariannol sylweddol i awdurdodau lleol Cymru ar gyfer costau ychwanegol yn gysylltiedig â Coronafeirws ond mae'r cyllid wedi dod i ben yn awr. Mae'r Cyngor yn parhau i wneud taliadau i unigolion ac yn adennill y costau gan Lywodraeth Cymru trwy fecanwaith y Gronfa Galedi. Mae Tabl 2 isod yn dangos fod y Cyngor wedi hawlio £0.291m ar gyfer costau ychwanegol yn codi o'r pandemig ar gyfer y flwyddyn ariannol hon.

Tabl 2 Gwariant cysylltiedig â Covid-19 rhwng Ebrill a Mehefin 2022 a gyllidwyd gan Lywodraeth Cymru

	Prydau Ysgol am Ddim £	Hunan Ynysu £	Ychwanegiad SSP £	Cyfanswm £
CRYNODEB Hawliwyd	158,755	79,380	53,154	291,289
Ni chaniatawyd	-	-	-	-
Balans Dyledus	158,755	79,380	53,154	291,289
Talwyd	158,755	79,380	53,154	291,289
Balans yn Weddill	-	-	-	-

9. Casgliad

- 9.1 Y rhagolwg cychwynnol ar ddiwedd y chwarter cyntaf yw y bydd tanwariant o £0.544m yn y gyllideb ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2023. Fodd bynnag, mae nifer o feysydd o bryder, nad ydynt efallai'n amlwg yn y ffigwr hwn, fydd yn gwanhau sefyllfa ariannol y Cyngor wrth i'r flwyddyn fynd rhagddi.
- 9.2 Mae'r prif feysydd pryder yn ymwneud â:-
- Y ffaith fod y cynnig tâl yn sylweddol uwch na'r hyn y caniatwyd ar ei gyfer yn y gyllideb ac nid yw hyn yn cael ei adlewyrchu yn y rhagolwg presennol. Er bod cronfa wrth gefn glustnodedig ar gael a fydd yn gwrthbwyso cyfran helaeth o'r gost ychwanegol, efallai na fydd yn ddigon i gwrdd â'r holl gostau ychwanegol. Mae'n rhaid cynnwys y costau uwch yn y gyllideb sylfaen ar gyfer 2023/24 hefyd, yn ogystal â'r dyfarniad cyflog ar gyfer 2023/24.
 - Mae'r sefyllfa o ran Gofal Cymdeithasol yn creu pryder penodol, a rhagwelir gorwariant o £1.508m ar gyfer y Gwasanaethau Oedolion a Phlant. Fodd bynnag, mae'r gwir sefyllfa'n cael ei chuddio oherwydd bod grantiau ychwanegol a chronfeydd wrth gefn yn cael eu defnyddio i ostwng y gorwariant. Y sefyllfa wirioneddol yw y bydd gorwariant o rhwng £3.5m a £4m yn y gwasanaethau. Mae hyn yn seiliedig ar lefel bresennol y galw. Bydd unrhyw gynnydd yn y galw am wasanaethau'n gwneud y sefyllfa'n waeth.
 - Bydd yr argyfwng costau byw yn arwain, yn y pendraw, at gynnydd yn y galw am wasanaethau'r Cyngor (Digartrefedd, Cyngor ynghylch Dyledion, Cymorth Iechyd Meddwl, Gwasanaethau Plant) a gallai arwain at ostwng incwm mewn gwasanaethau megis hamdden, diwylliant, cynllunio a ffioedd parcio, wrth i bobl wario llai ar eitemau nad ydynt yn hanfodol. Gallai'r newidiadau posib hyn yn y galw am wasanaethau gael effaith negyddol ar sefyllfa ariannol y Cyngor.

Wrth i weddill y flwyddyn ariannol fynd rhagddi, bydd effeithiau'r uchod yn cael eu cynnwys yn yr adroddiadau monitro wrth i'r sefyllfa ddod yn fwy amlwg.

- 9.3** Bydd y sefyllfa ariannol yn 2022/23 hefyd yn dylanwadu ar strategaeth ariannol y Cyngor ar gyfer 2023/24 a thu hwnt, gan y bydd yn amlygu'r angen i ail-alinio cyllidebau i adlewyrchu'r cynnydd mewn costau a welir yn 2022/23 ac i adlewyrchu'r newid yn y galw am wasanaethau. Bydd unrhyw orwariant sylweddol hefyd yn arwain at erydu cronfeydd wrth gefn clustnodedig a balansau cyffredinol y Cyngor a bydd yn lleihau'r gallu i ddefnyddio cronfeydd wrth gefn a balansau i gydbwysu cyllideb referiw yn 2023/24. Mae adroddiad ar wahân ar Gynllun Ariannol Tymor Canol y Cyngor wedi'i gynnwys ar raglen y Pwyllgor hwn.

Rhagamcan Alldro Refeniw am y Flwyddyn Ariannol yn gorffen 31 Mawrth 2023 – Chwarter 1
Projected Revenue Outturn for the Financial Year ending 31 March 2023 - Quarter 1

Gwasanaeth /Swyddogaeth Service / Function	2022/23 Cyllideb Blynnyddol Annual Budget	2022/23 Ch1 Cyllideb hyd yma Q1 Budget Year to Date	2022/23 Ch1 Gwir Wariant ac Ymrwymadau Q1 Actual & Committed spend	2022/23 Ch1 Amrywiad Q1 Variance	2022/23 Ch1 Gwir Wariant ac Ymrwymadau Q1 Actual & Committed Spend	Ch1 : Q1 Amcangyfrif Gwariant i 31 Mawrth 2023 Estimated Expenditure to 31 March 2023	Ch1 : Q1 Amcangyfrif o Alldro 31 Mawrth 2023 gor / (tan) wariant Estimated Outturn 31 March 2023 over / (under)	2022/23 Gor / (tan) wariant a ragwelir fel % o'r Gyllideb Gyfan Projected Over / (Under) spend as a % of Total Budget	2021/22 Gor / (Tan) Wariant Drafft Draft Over / (under)spend
	£'000	£'000	£'000	£'000	%	£'000	£'000	%	£'000
<u>Dysgu Gydol Oes</u> <u>Lifelong Learning</u>									
Cyllideb Datganoledig Ysgolion <i>Delegated Schools Budget</i>	50,761	5,977	5,977	0	0.00%	50,761	0	0.00%	0
Addysg Canolog <i>Central Education</i>	5,373	540	565	25	4.64%	5,454	81	1.51%	(150)
Diwylliant <i>Culture</i>	1,277	454	496	42	9.24%	1,264	(13)	-1.02%	(105)
<u>Gwasanaethau Oedolion</u> <u>Adult Services</u>	29,909	6,053	6,526	473	7.82%	30,662	753	2.52%	(283)
<u>Gwasanaethau Plant</u> <u>Children's Services</u>	11,776	3,561	3,623	62	1.73%	12,531	755	6.41%	(370)
<u>Tai</u> <u>Housing</u>	1,914	569	606	36	6.40%	1,999	85	4.44%	(128)
<u>Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo</u> <u>Highways, Waste & Property</u>									
Priffyrdd <i>Highways</i>	6,808	1,526	1,411	(115)	-7.55%	6,754	(54)	-0.79%	(55)
Eiddo <i>Property</i>	1,508	(498)	(690)	(192)	38.48%	1,556	48	3.18%	(17)
Gwastraff <i>Waste</i>	9,061	1,543	1,225	(318)	-20.63%	8,266	(795)	-8.77%	(1,206)

Gwasanaeth / Swyddogaeth Service / Function	2022/23 Cyllideb Blynnyddol Annual Budget	2022/23 Ch1 Cyllideb hyd yma Q1 Budget Year to Date	2022/23 Ch1 Gwir Wariant ac Ymrwymadau Q1 Actual & Committed spend	2022/23 Ch1 Amrywiad Q1 Variance	2022/23 Ch1 Gwir Wariant ac Ymrwymadau Q1 Actual & Committed Spend	Ch1 : Q1 Amcangyfrif Gwariant i 31 Mawrth 2023 Estimated Expenditure to 31 March 2022	Ch1 : Q1 Amcangyfrif o Alldro 31 Mawrth 2023 gor / (tan) wariant Estimated Outturn 31 March 2022 over / (under)	2022/23 Gor / (tan) wariant fel % o'r Gyllideb Gyfan Projected Over / (Under) spend as a % of Total Budget	2021/22 Gor / (Tan) Wariant Drafft Draft Over / (underspend)
	£'000	£'000	£'000	£'000	%	£'000	£'000	%	£'000
<u>Rheoleiddio a Datblygu Economaidd</u> <u>Regulation & Economic Development</u>									
Datblygu Economaidd <i>Economic Development</i>	2,214	654	1,280	626	95.65%	2,241	27	1.22%	(157)
Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd <i>Planning and Public Protection</i>	2,406	487	409	(78)	-15.97%	2,329	(77)	-3.20%	(545)
<u>Trawsnewid</u> <u>Transformation</u>									
Adnoddau Dynol <i>Human Resources</i>	1,503	415	374	(41)	-9.86%	1,441	(62)	-4.13%	(54)
TGCh <i>ICT</i>	3,777	1,808	2,071	263	14.54%	3,601	(176)	-4.66%	(149)
Trawsnewid Corfforaethol <i>Corporate Transformation</i>	1,027	229	190	(39)	-17.13%	968	(59)	-5.75%	(185)
<u>Adnoddau</u> <u>Resources</u>									
	3,429	923	867	(56)	-6.09%	3,285	(144)	-4.20%	(252)
<u>Busnes y Cyngor</u> <u>Council Business</u>									
	1,962	577	554	(22)	-3.87%	1,929	(33)	-1.68%	(64)
<u>Costau Corfforaethol a Democraidd</u> <u>Corporate & Democratic costs</u>									
	3,030	1,054	1,054	0	0.03%	3,245	215	7.10%	(327)
<u>Rheolaeth Corfforaethol</u> <u>Corporate Management</u>									
	735	183	180	(3)	-1.40%	734	(1)	-0.14%	(10)
Costau heb gyllideb, na ellir eu rheoli: yswiriant, costau pensiwn a dileu drwg ddyledion / lwfansau amhariad ar incwm gwasanaethau <i>Unbudgeted, uncontrollable costs: insurances, pension costs and bad debt write offs / impairment allowances on services' income</i>						200	200	0.00%	(54)

Gwasanaeth / Swyddogaeth Service / Function	2022/23 Cyllideb Flynyddol Annual Budget	2022/23 Ch1 Cyllideb hyd yma Q1 Budget Year to Date	2022/23 Ch1 Gwir Wariant ac Ymrwymadau Q1 Actual & Committed spend	2022/23 Ch1 Amrywiad Q1 Variance	2022/23 Ch1 Gwir Wariant ac Ymrwymadau Q1 Actual & Committed Spend	Ch1 : Q1 Amcangyfrif Gwariant i 31 Mawrth 2023 Estimated Expenditure to 31 March 2023	Ch1 : Q1 Amcangyfrif o Alldro 31 Mawrth 2023 gor / (tan) wariant Estimated Outturn 31 March 2023 over / (under)	2022/23 Gor / (tan) wariant fel % o'r Gyllideb Gyfan Projected Over / (Under) spend as a % of Total Budget	2021/22 Gor / (Tan) Wariant Drafft Draft Over / (underspend)
	£'000	£'000	£'000	£'000	%	£'000	£'000	%	£'000
Cyfanswm Cyllidebau Gwasanaethau Total Service Budgets	138,470	26,055	26,718	663	2.54%	139,220	750	0.54%	(2,671)
Ardollau <i>Levies</i>	3,957	3,919	3,919	0	0.00%	3,957	0	0.00%	(2)
Rhyddhad Trethi Dewisol <i>Discretionary Rate Relief</i>	72	0	0	0	0.00%	71	(1)	-1.38%	0
Cyllido Cyfalaf <i>Capital Financing</i>	7,304	1,037	859	(178)	0.00%	7,259	(45)	-0.61%	(390)
Arian wrth Gefn Cyffredinol ac Eraill <i>General & Other Contingencies</i>	2,951	2,951	2,385	(566)	-19.17%	2,901	(50)	-1.69%	(567)
Arian wrth Gefn Cyffredinol Y Cyngor Council's General Reserves	0	0	0	0	0.00%	0	0	0.00%	300
Cyfraniad CRT y Gwasanaethau Cefnogol <i>Support Services contribution HRA</i>	(800)	0	0	0	0.00%	(800)	0	0.00%	(97)
Budd-daliadau a Roddwyd <i>Benefits Granted</i>	6,413	0	0	0	0.00%	6,202	(211)	-3.29%	178
Na ellir ei reoli <i>Uncontrollable</i>									
Cyfanswm Cyllid Corfforaethol Total Corporate Finance	19,898	7,907	7,164	(744)	-9.41%	19,591	(307)	-1.29%	(578)
Cyfanswm 2022/23 Total 2022/23	158,367	33,962	33,882	(81)	-0.24%	158,811	444	0.51%	(3,249)
<u>Cyllido Funding</u>									
Trethi Annomestig <i>NDR</i>	(25,493)	(7,844)	(7,844)	0	0.00%	(25,493)	0	0.00%	0

Gwasanaeth /Swyddogaeth Service / Function	2022/23 Cyllideb Flynyddol Annual Budget	2022/23 Ch1 Cyllideb hyd yma Q1 Budget Year to Date	2022/23 Ch1 Gwir Wariant ac Ymrwymiadau Q1 Actual & Committed spend	2022/23 Ch1 Amrywiad Q1 Variance	2022/23 Ch1 Gwir Wariant ac Ymrwymiadau Q1 Actual & Committed Spend	Ch1 : Q1 Amcangyfrif Gwariant i 31 Mawrth 2023 Estimated Expenditure to 31 March 2023	Ch1 : Q1 Amcangyfrif o Alldro 31 Mawrth 2023 gor / (tan) wariant Estimated Outturn 31 March 2023 over / (under)	2022/23 Gor / (tan) wariant fel % o'r Gyllideb Gyfan Projected Over / (Under) spend as a % of Total Budget	2021/22 Gor / (Tan) Wariant Drafft Draft Over / (underspend)
	£'000	£'000	£'000	£'000	%	£'000	£'000	%	£'000
Y Dreth Gyngor Council Tax	(41,866)	0	0	0	0.00%	(41,843)	(573)	-0.05%	172
Premiwm y Dreth Gyngor Council Tax Premium	(1,950)	0	0	0	0.00%	(2,365)	(414)	55.12%	(332)
Grant Cynnal Refeniw Revenue Support Grant	(89,058)	(27,403)	(27,403)	0	0.00%	(89,058)	0	0.00%	(1,389)
Cyfanswm Cyllid 2022/23 Total Funding 2022/23	(158,367)	(35,247)	(35,246)	0	0	(159,355)	(987)	0.66%	(1,549)
Cyfanswm yr alldro, yn cynnwys effaith y cyllido Total outturn, including impact of funding	0	(1,284)	(1,364)	(80)	6.25%	(544)	(544)	-0.15%	(4,798)

ATODIAD C

Crynodeb o Sefyllfa alldro y Cyllidebau Wrth Gefn 2022/23

	Cyllideb	Trosglwyddiadau	Y Gyllideb Ddiwygedig hyd yma	Wedi Ymrwymo hyd yma	Cyllidebau heb eu hymrwymo hyd yma	Cyllideb Rhagdybiedig
	£	£	£	£	£	£
Cronfeydd wrth gefn cyffredinol	405,734	-	405,734	-	405,734	-
Cyflog a Graddfeydd	100,000	-	100,000	-	100,000	-
Etholiadau Sirol	200,000	140,095	59,905	-	59,905	-50,000
Cronfeydd wrth gefn clustnodedig	916,830	-	916,830	916,830	-	-
Chwyddiant cyflog	1,000,000	-	1,000,000	1,000,000	-	-
Twf Rhanbarthol	97,000	-	97,000	97,000	-	-
Cynllun Hyfforddeion	340,000	-18,880	321,120	321,120	-	-
Newid Hinsawdd	50,000	-	50,000	50,000	-	-
Cyfanswm y Cronfeydd wrth Gefn Cyffredinol ac Eraill	3,109,564	-158,975	2,950,589	2,384,950	565,639	-50,000

Costau Asiantaeth rhwng Ebrill a Mehefin 2022

Gwasanaeth	Swm £	Ffynhonnell Gyllido (Cyllideb Graidd Benodol / Cyllideb staffio nas ddefnyddiwyd / Grant / Cyfraniad Allanol)	Parhaol / Dros Dro	Pwrpas
Rheoleiddio a Datblygu Economaid	12,860	Grant	Dros Dro	Adlenwi swyddogion sy'n delio â Covid
	4,271	Grant	Dros Dro	Adlenwi swyddogion sy'n delio â thystysgrifau iechyd allforio
	17,077			
Ysgolion	4,530	Craidd	Dros Dro	Athrawon llanw mewn maes arbenigol
	4,530			
Gwastraff	67,798	Cyllideb Graidd Benodol	Dros Dro	Tasgau ychwanegol syddeu hangen yn y tymor byr / Addasiadau mewn costau oherwydd newid yn y gyfradd
	67,798			
Gwasanaethau Plant	71,925	Cyllideb Craidd / Cronfa Staff Asiantaeth	Dros Dro	I lenwi swyddi gwag
	71,925			
Gwasanaethau Oedolion	17,653	Cyllideb Graidd	Dros Dro	I lenwi swyddi gwag
	8,492	Grant		Gwaith ychwanegol yn ymwneud â Covid a swyddi gwag
	26,145			
Adnoddau	4,973	Grant Hunan Ynysu	Dros Dro	Gwaith ychwanegol o grantiau LIC
	7,685	Grant Caledi Covid	Dros Dro	Gwaith ychwanegol o grantiau LIC
	7,752	Cyllideb staffio nas ddefnyddiwyd	Dros Dro	I lenwi swyddi gwag
	20,409			
Cyfanswm	207,884			

Crynodeb o Wariant Ymgynghori Ch1 2022/23

Gwasanaeth	Ch 1 £	Cyfanswm 2022/23 £
Addysg Canolog	834	834
Diwylliant	4,925	4,925
Economaidd ac Adfywio	39,147	39,147
Eiddo	0	0
Priffydd	11,376	11,376
Ysgolion	0	0
Gwastraff	4,431	4,431
CRT	0	0
Tai	0	0
Corfforaethol a Democrataidd	0	0
Gwasanaethau Oedolion	0	0
Gwasanaethau Plant	200	200
Corfforaethol	0	0
Trawsnewid	9,157	9,157
Busnes y Cyngor	7,279	7,279
Adnoddau	20,278	20,278
Cyfanswm	97,627	97,627
Cyllidwyd gan:		
Cyllideb Craidd	63,016	63,016
Grant	33,321	33,321
Cyfraniad Allanol	0	0
Cronfeydd Wrth Gefn	1,290	1,290
Cyfanswm	97,627	97,627

